

EXERCITIE HANDBOEK 1815

De commando's van waarschuwing zijn "*cursief*" vermeld, de commando's van uitvoering met "HOOFDLETTERS"

Indien een waarschuwings- of uitvoeringscommando wordt gescheiden door een aantal liggende streepjes (---) dan houdt dat in dat hier in de uitspraak even een pauze genomen moet worden om de manschappen bedenktijd te geven het commando goed en tegelijk uit te kunnen voeren.

Dit zijn de commando's uit het "Reglement op de Exercitien en Manouvres van de Infanterij voor de Armee van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden" oftewel de infanterie exercitie. In eenzelfde soort reglement van de Artillerie wordt voor de Kanonnier te Voet bepaald dat hij het exercitie reglement volgt van de infanterie tot en met de pelotons school (dus alle exercities zonder wapen).

Hoofdstuk 1 Opstellen

1.1 *Batterij* --- AANTREDEN (of *Sectie* of *Peloton*)

Na dit commando spoeden alle manschappen zich naar de commandant. Van de aan te treden militairen zal degene met de hoogste rang (bijv. korporaal) zich recht tegenover de commandant opstellen met 2 passen ertussen. De overige kanonniërs gaan links van de korporaal staan. Tijdens het opstellen meldt de commandant, afhankelijk van het aantal kanonniërs, of dit in 1 gelid of 2 gelederen gedaan dient te worden.

1.2 *Geeft---acht* --- BATTERIJ

Na dit commando recht eenieder z'n rug, borst vooruit, kin naar voren wijzend, ogen gericht op een punt ongeveer 20 meter voor je. Houd ongeveer 2 cm ruimte tussen je hielen en zorg ervoor dat je voeten 45° uit elkaar staan. Tot slot houd je de sabel met de volledige hand vast (dus niet populair de duim om het heft).

Overigens wordt ook vaak het commando "BATTERIJ---*Geeft--- Acht*" gebruikt, dit is echter niet de officiële lezing uit het handboek.

1.3 *Naar rechts* --- RICHT U

Na dit commando kijkt iedereen onmiddellijk naar rechts en schuifelt daarna zo op dat men op één lijn staat met de rechtersvoorman. De rechtersvoorman blijft voor zich uit kijken, de rest blijft naar rechts kijken tot het commando "STAAT" volgt. Vervolgens kijkt iedereen weer recht vooruit.

Indien de opstelling in 2 gelederen is, dan wordt dezelfde werkwijze gevolgd. Echter, de rechterachterman bepaalt met 1x zijn armlengte de afstand tot de rechtersvoorman en laat daarna z'n arm weer zakken. Ook hij blijft verder recht voor zich uit kijken.

N.B. Naar links richten is ook mogelijk!

1.3 *Op de plaats* --- RUST

Na dit commando plaats je de binnenkant van de rechterschoonheid tegen de hak van de linkschoonheid. Je blijft op die plek staan maar hebt wel vrijheid van beweging. De linkschoonheid blijft sowieso altijd op dezelfde plek staan. Hierdoor staat de batterij weer direct goed op lijn als men weer in de houding komt te staan.

1.4 RUST

Dit commando kan alleen maar volgen ná het commando “*Op de plaats* --- RUST”. Je hebt dan vrijheid van beweging.

Hoofdstuk 2 Groeten

2.1 *Brengt* --- GROET

Na dit commando breng je je rechterhand richting je shako en groet met de rechte open hand naar voren. De vingers staan tegen elkaar en je houdt het kootje van je duim tegen je jukbeen en je wijsvinger tegen je shako.

2.2 *In de houding* --- STAAT

Na dit commando breng je je hand weer terug naar z'n originele positie. Onthoud dat je nog steeds in de houding staat!

N.B. Er bestaat ook nog een sabelexercitie waarmee gegroet kan worden.

Hoofdstuk 3 Op de plaats manoeuvreren

3.1 *Rechts uit de flank* --- RECHTS---OM (of *Links uit de flank* --- LINKS---OM)

Na dit commando draai je op je linkerhiel 90° naar rechts en sluit onmiddellijk je rechterschoonheid bij. Bij linksom draai je uiteraard op je rechterhiel en sluit je je linkschoonheid bij.

3.2 *Rechtsom* --- KEERT

Na het commando *Rechtsom* draai je alvast 45° met je lichaam naar rechts en zet alvast je rechterschoonheid achter je linkschoonheid (zie 1.3). Ook houd je met je rechterhand je patroontas stevig op z'n plaats zodat deze bij het draaien later niet aan een andere kanonnier blijft hangen. Na het commando KEERT draai je op je hielen de overige 135° zodat je in totaal 180° gedraaid bent. Vervolgens laat je je patroontas weer los en staat weer keurig in de houding.

N.B. Bij de artillerie kent men ook een *Linksom* --- KEERT maar dit commando wordt niet/nauwelijks gebruikt.

3.3. *Achterste gelederen opent U* --- MARS

Na het commando OPENT U doen de linker- en rechterachterman (de guides) 4 passen achterwaarts. Pas bij het commando MARS doen de kanonniers die daar tussen stonden 4 passen achterwaarts en richten zich op de 2 guides.

Dit commando is er voor zodat de commandant tussen de gelederen door alle manschappen kan inspecteren.

3.4 *Achterste gelederen sluit U --- MARS*

Na dit commando stapt het gehele achterste gelid weer 4 passen voorwaarts en sluiten zich op 1 armlengte afstand aan achter de voorste rij.

Hoofdstuk 4 Marcheren

4.1 *Voorwaarts --- MARS*

Na dit commando wordt het marcheren gestart met de linkervoet. Je marcheert op 1 pas van je voorganger en dit alles gebeurt in de zogenaamde gewone pas. Dit houdt in dat een pas de lengte heeft van 2 voet en de snelheid is 76 passen in 1 minuut. Aangezien het marcheren in de houding gebeurt, blijft de linkerhand om de sabel geklemd.

4.2 *Markeert de pas --- MARS*

Na dit commando dien je de pas te blijven volgen zonder vooruit te bewegen. De voeten worden om beurten in de maat van de pas beurtelings naast elkaar neergezet. Om weer voorwaarts te bewegen volgt het commando *Voorwaarts---MARS*.

4.3 *Gezwinde pas --- MARS*

Na dit commando neemt de kolonne de gezinde pas aan. De lengte van de pas blijft gelijk aan de gewone pas maar nu met 100 passen in 1 minuut.

4.4 *Gewone pas --- MARS*

Dit commando wordt gebruikt om van de gezwinde pas weer terug te keren naar de gewone pas.

4.5 *Verandert de pas --- MARS*

Na dit commando, welke komt op het moment dat de voet neergezet wordt, sluit je onmiddellijk je voet, die achter is, bij en stapt met de eerste voet gelijk weer verder.

4.6 *Batterij --- HALT*

Dit commando wordt (liefst) gegeven op de linkervoet. Je staat daarna onmiddellijk stil en zet de rechervoet naast de linkervoet. Indien door het marcheren wat afstand is ontstaan tussen de gelederen dan wordt naar voren geschuifeld tot je weer op 1 pas van je voorganger staat.

4.7 *FRONT*

Na dit uitvoeringscommando draai je je 90° naar de uitgangspositie zoals je gestart bent met opstellen. Oftewel....de oorspronkelijke rechtervoorman staat dan weer rechts vooraan!

4.8 *Achterwaarts --- MARS*

Na dit commando wordt achterwaarts gelopen, startend met de linkervoet. De pas heeft een lengte van 1 voet. Dit commando wordt altijd gevolgd door *Batterij---HALT*.

Hoofdstuk 5 Manoevreren tijdens het marcheren

5.1 *Met rotten rechts --- MARS (of Met rotten links --- MARS)*

Na dit commando maakt de voorste man (of mannen) van het gelid rechtsom en blijft verder recht voor zich uit marcheren. Alle andere kannoniers maken achtereenvolgens op dezelfde plaats als de voorste man dezelfde wending. Dus niet afsnijden maar doorlopen tot die plaats waar de voorste man rechtsom heeft gemaakt!!

5.2 *Rechts uit de flank* --- MARS (of *Links uit de flank* --- MARS)

Na dit commando, onverschillig op welke voet men loopt, dient iedereen tegelijk rechtsom te maken. De voet die op dat moment in de lucht is, wordt in de nieuwe richting geplaatst. Let er wel op dat de tijdmaat van de pas niet wordt verbroken

5.3 *Contramarcheren met roten naar rechts* --- MARS (of “*....links...---* MARS)

Na dit commando draait de rechtersvoorman 180° naar rechts en vervolgt dan weer zijn richting. Je loopt dus in feite weer terug. Indien er 2 gelederen zijn, dan dient de man aan de binnenkant z'n pas te verkleinen (niet te vertragen!!) zodat de man in de buitenbocht met normale pas de bocht kan nemen.

5.4 *Schuins rechts* --- MARS (of *Schuins links* --- MARS)

Na dit commando draai je allemaal 45° naar rechts en loopt schuin door. In feite kom je dus bijna naast de man te lopen die eerst linksvoor je liep. Om weer rechthoekig te lopen wordt het commando *voorwaarts---*MARS gegeven.

Dit commando is om bijv. om snel de gehele kolonne een stukje meer naar rechts of links te laten marcheren zonder dat er “met roten naar rechts en vervolgens weer met roten naar links” gecommandeerd hoeft te worden.

5.5 *Rechts zwenkt* --- MARS (of *Links zwenkt* --- MARS)

Na dit commando markeert de binnenste man de pas (zie 4.2) en draait langzaam naar rechts. De gehele linie draait mee naar rechts waarbij men zorgt dat de buitenste man niet hoeft te versnellen maar de gewone pas (2 voet) kan blijven handhaven. De rest maakt dus een pas van minder dan 2 voet! Je zorgt dat je rechterelleboog contact houdt met de man aan je rechterkant en kijkt tijdens het draaien naar links om de lijn te blijven handhaven. De buitenste man kijkt naar rechts om dezelfde reden. De lijn blijft draaien totdat het commando “*Voorwaarts---*MARS” weer wordt gegeven. Iedereen kijkt dan weer recht vooruit en marcheert voorwaarts.

5.6 *Rechts wendt* --- MARS (of *Links wendt* --- MARS)

Dit commando is bijna hetzelfde als het commando hierboven, alleen maakt nu de rechter voorman in 1x een wending van 90° en vervolgt gelijk zijn pas. De overige kanonniërs dienen dus in een versnelde pas zo spoedig mogelijk weer in één lijn te komen met de rechter voorman.